

Lange ventetider på fertilitetsbehandling: Private er klar til at bidrage

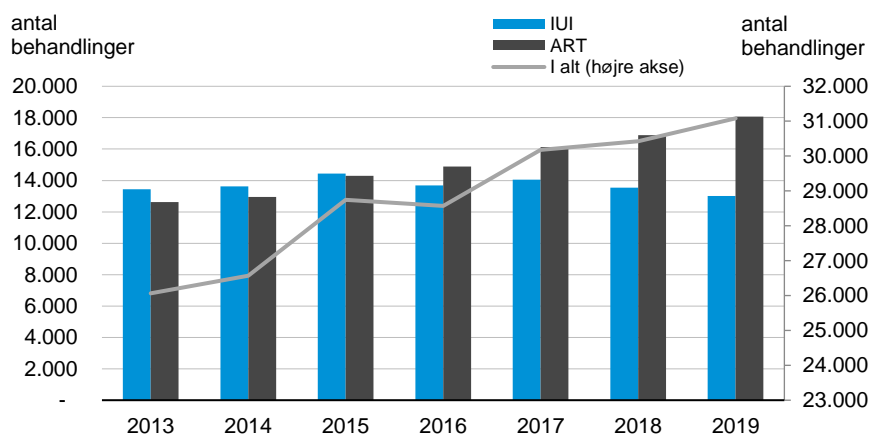
Stadig flere danskere får hjælp til at blive gravide gennem fertilitetsbehandling. Det har konsekvenser for ventetiderne på de offentlige tilbud, men private klinikker står klar til at bidrage.

Stadig stigende brug af fertilitetsbehandlinger

Gennem de seneste år har flere og flere danske familier benyttet sig af fertilitetsbehandling. Samlet er der sket en stigning i påbegyndte behandlinger på lidt over 5.000 fra 2013 til 2019.

Stigning i antal påbegyndte fertilitetsbehandlinger

Påbegyndte behandlinger på danske kvinder fordelt på behandlingsform

Anm.: Der er alene taget udgangspunkt i tal for danske kvinder, fordi udenlandske statsborgere ikke kan få behandling på offentlige klinikker. ART-behandlingerne dækker over både offentlige og private klinikker og følgende behandlinger: IVF/ISCI, FER (optøning) og Donation (frisk og FER). IUI behandlinger dækker over inseminationsbehandlinger med henholdsvis partners sæd (IUI-H) og donors sæd (IUI-D). De blå søjler tilhører den venstre akse og viser antal påbegyndte behandlinger af de to respektive behandlingsformer. Den grå linje tilhører den højre akse og viser samlede antal fertilitetsbehandlinger.

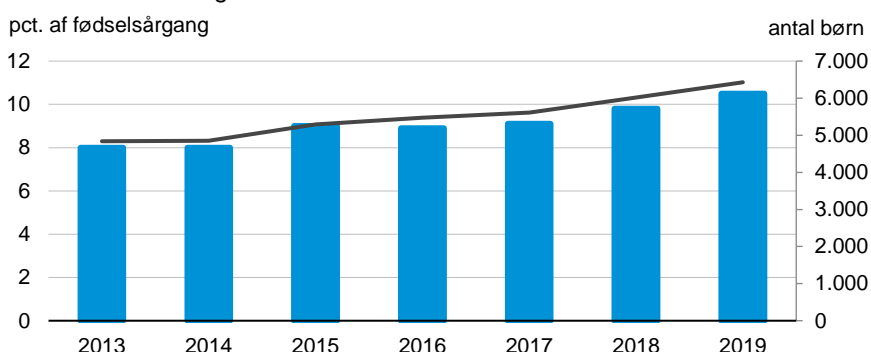
Kilde: Dansk Fertilitetsselskabs Årsrapporter (2013-2019).

Over 10 pct. af fødselsårgangen i 2019 kom til verden ved fertilitetsbehandling

Den øgede brug af fertilitetsbehandlinger i Danmark giver også udslag i fødselsårgangene. I 2019 var det første år, hvor mere end 10 pct. (specifikt 10,5 pct.) af den samlede fødselsårgang i 2019 kom til verden som følge af fertilitetsbehandling, svarende til 6.429 børn. Til sammenligning var det i 2018 9,8 pct. og i 2013 8,5 pct. svarende til henholdsvis 6.019 og 4.839 børn.

Stigende andel af fødselsårgangen sker gennem fertilitetsbehandlinger

Antal børn og andel af fødselsårgangen der fødes i Danmark som følge af fertilitetsbehandling

Anm.: Søjlerne tilhører den venstre akse og viser den forventede andel af den samlede fødselsårgang, der kom til verden ved brug af fertilitetsbehandling. Den sorte linje tilhører den højre akse og viser det forventede antal børn født ved hjælp af fertilitetsbehandling.

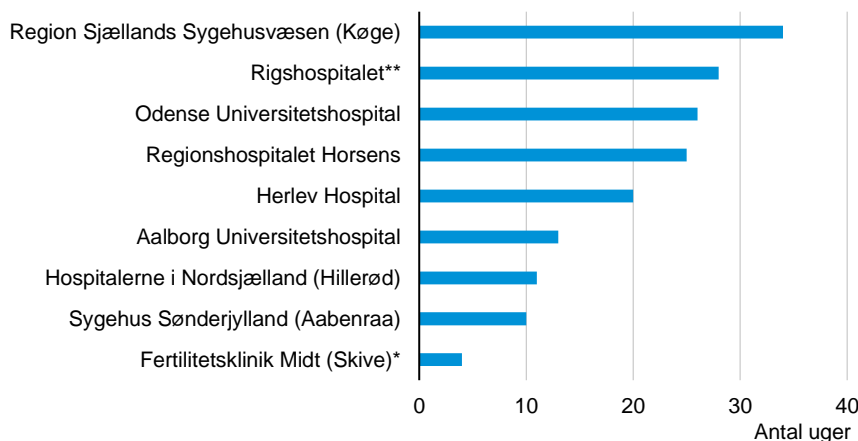
Kilde: Dansk Fertilitetsselskabs Årsrapporter (2013-2019)

Øgede ventetider på behandling og undersøgelse er resultatet

Den stigende efterspørgsel efter fertilitetsbehandlinger fra danske familier har resulteret i stigende ventetider på de offentlige tilbud. Eksempelvis skal familier visiteret til Region Sjællands afdeling i Køge vente 34 uger på en undersøgelse. Mens en familie visiteret til Regionshospitalet i Horsens skal vente 25 uger på en undersøgelse .

Øget efterspørgsel giver lange ventetider

Ventetider til undersøgelse på offentlige fertilitetsklinikker

Anm.: *: Data for Fertilitetsklinik Skive er indhentet fra 14. februar, 2020. **: Rigshospitalet har ikke opgivet deres ventetider. I stedet er data for Rigshospitalet fundet via Rigshospitalets hjemmeside. Her står, at der er mellem 6-8 måneders ventetid. Der er taget udgangspunkt i en ventetid på 7 måneder (dvs. 28 uger). Herlev Hospital og Sygehus Sønderjylland har ikke opdateret deres ventetider siden henholdsvis 9. februar og 20. januar. Data for resterende klinikker er indhentet tirsdag d. 9. marts. Listen af fertilitetsklinikker er ikke udtømmende.

Kilde: Mitsygehusvalg.dk og Rigshospitalets hjemmeside

Efter undersøgelse skal familierne igen vente på tid til selve behandlingen. Ventetiderne til behandling fremgår kun for ét af de syv klinikker, der kan fremfindes på mitsygehusvalg.dk (Herlev Hospital). Her er ventetiden på fertilitetsbehandlingen 20 uger. Samlet set er det langt fra usandsynligt, at de fleste familier skal vente knap et år, før det overhovedet er muligt at gå i gang med selve fertilitetsbehandlingen.

Lange ventetider har store konsekvenser

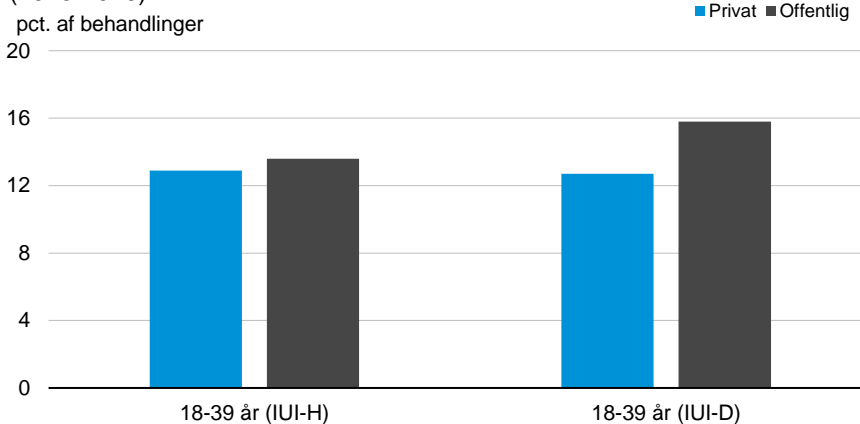
Problemstillingen med lange ventetider kan give udslag på flere måder. For det første falder sandsynligheden for en succesfuld graviditet, des ældre kvinden er.¹ For det andet giver lange ventetider på fertilitetsbehandling også udslag i højere emotionel stress og kan belaste forholdet til ens partner.²

Private klinikker leverer samme kvalitet

Ventetiderne kan mindskes gennem øget inddragelse af private fertilitetsklinikker. En tilgang der har givet gode resultater inden for flere standardoperationer i sundhedsvæsenet.³ Kvalitetsmæssigt leverer både de private og offentlige klinikker høj kvalitet målt på kliniske graviditeter.

Private og offentlige klinikker leverer begge ydelser af høj kvalitet

Andel af kliniske graviditeter fordelt på behandlingsform og kliniktype (2013-2019)

Anm.: IUI-H står for Intra Uterin Insemination med homolog sæd, dvs. insemination med partnerens sæd. Behandlingen tilbydes til par med uforklaret infertilitet, og hvor manden har let nedsat sædkvalitet. IUI-D står for Intra Uterin Insemination med donor sæd. Inseminationsbehandling med donor sæd tilbydes til: Enlige, lesbiske par, og par, hvor mandens sæd er for dårlig til at kunne anvendes til fertilitetsbehandling

Kilde: Sundhedsdatastyrelsens rapporter for assisteret reproduktion (2013-2019).

¹ Steiner, A.Z. & Juckic, A.M. (2016). The Impact of Female Age and Nulligravidity on Fecundity in an Older Reproductive Age Cohort. *Fertil Steril* Vol. 105(6): 1584–1588.

² Patel A, m.fl. (2018). Illness Cognitions, Anxiety, and Depression in Men and Women Undergoing Fertility Treatments: A Dyadic Approach. *Journal of Human Reproductive Science* Vol. 11(2): 180-189.

³ Kaarsen, N & Karlsson, A. (2016). Bedre incitamenter mindsker omkostningerne ved operationer i sygesektoren. *Kraka*.

COVID-19 og ventetider

Som følge af COVID-19 havde regionerne frem til 1. marts 2021 mulighed for at suspendere patienternes ret til hurtig udredning og behandling, så det sikredes, at sygehusene havde den nødvendige kapacitet til at håndtere patienter med COVID-19 og patienter med andre akutte og livstruende sygdomme.

På den baggrund kan man ikke regne med, at oplysningerne i Mit Sygehusvalg i øjeblikket er fuldkommen retvisende. Sandsynligvis vil de reelle ventetider være længere end det fremgår på Mitsygehusvalg.dk.